

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

לח.

עין משפט
גזר מצוה

פח א מיי פ"ח מהל' עירובין הלכה ה סגנון ע"פ א טושי"ע א"ח סי' מיו סעיף א': **פח** ב ג מיי ע"פ הלכה ח ט טושי"ע ע"פ סעיף ב':

ד [מיי פ"ח מהל' עירובין הל' א טושי"ע א"ח סי' מיו]:

רבינו חננאל

אינן מודה כו'. ופשוטה היא. מתני' ר' אליעזר אומר יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין מאחריה מערב שני עירובין ואומר כו'. הניא אמרו לו לר' אליעזר אין אתה מודה שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון וחציו לדרום. א' להם אבל אמרו כשם שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון וחציו לדרום כך אין מערבין לשני ימים יום אחד לצפון ויום אחד לדרום. אמר להם יום אחד חזא קדושת היא (ואפשר) ויא' אפשר לחלקו. הכא בשני ימים שתי קדושות הן. אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין לכתחילה מיום טוב לשבת. אמר להן אבל. והא לאו קדושה אחת הן. א' להם התם משום הכנה שאין יום טוב מבין לשבת. אמר להם ר' אליעזר אי אתם מודים שאם עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני נאכל כו'. ומפורש בפ' מי שהוציא אוהו גרום, דהתן מי שבא בדרך והיה מכיר אילן או גדר כו'. ואמרין בגמרא זהו שאמרו העני מערב ברגליו ולא יצא עשיר חוץ לעיר ויאמר שבתה במקומו לפי שלא התירו לערב ברגליו [אלא] למי שבא בדרך וחשכה לו דברי ר"מ, ר' יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר כו'. ת"ר עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני. נאכל עירובין (ה) [ב]ראשון [אין] יוצא עליו בשני דברי ר' ר' יהודה אי

מתני' מערב אדם שני עירובין. אם היה צריך יום ראשון לילך לכאן ויום שני לילך לכאן יכול לערב למזרח ולמערב ערב יו"ט (ה) הראשון: **ואומר עירובין**. של מזרח יקנה לי היום ללכת ממזרח ועירובין של מערב יקנה לי צפון השמשות דלמחר ללכת יום שבת ויו"ט לאו כחד יומא אריכא נינהו אלא שתי קדושות ולכל חד יומא אית ליה חדא שביטה ובכל חדא מיקניא ליה שביטה לאיזה נד שירצה וביה"ש דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום ז': **עירובין בראשון ובשני כבני עירי כו'**. כלומר ואם לא היה רוזה לילך אלא בחד מן החדדין ציוס ראשון ובשני אין צריך לזוז מתחומו לא לכאן ולא לכאן ואינו רוזה להפסיק (ה) לא אלפים של תחומו מכאן ולא אלפים של תחומו מכאן יערב עירוב אחד לזכ שהוא רוזה לילך צו ציוס ראשון ויאמר עירובין זה יקנה לי ללכת ממזרח ובשני הריני כבני עירי שלא עירבו או אם היה צריך לילך בשני ולא בראשון יאמר עירובין זה יקנה לי ציה"ש של ממזרח ובראשון אהיה כבני עירי: או **מערב לרוח אחת**. ללכת שני ימים: או **אינו מערב כל עיקר**. אפילו לזכ אחד להיות (ה) בחד מן הימים כבני עירי: או **מערב לב' ימים**. ובגמרא פריך היינו לרוח אחת: מוליכו. השליח: **בראשון**. ערב יו"ט שלפני השבת: **ומחשיך עליו**. עד שיקנה העירוב: ונוטלו וזא לו. שמה יאבד ושזב אין לו עירוב בשני כדקמני נאכל עירובין בראשון וכו' וחזרו ומוליכו בשני כו': **משכר צהליסו**. כלומר קנה לו הליכה ליום ממזרח: **ומשכר בעירובו**. שאוכלו. וציו"ט אחר שבת דלא אפשר צהכי מוליכו בראשון וחזרו והולך שם בשני לראות אם קיים עירובין ומחשיך עליו ואם רצה יאכלנו אחרי כן: **מודים אתם לי שזב צ' קדושות**. דקאמרינו אין עירוב לשני דאי קדושה אחת ה"ל כחד יומא אריכא ויקנה צין השמשות של ראשון לשניהן וכיון דשתי קדושות הן יכול לערב נמי לב' רוחות: **גב' לרוח אחת**. דקתני מתני': **מאי נישו**. פשיטא דלשני ימים קאמר בניחוחא: **ולשני הימים**. דקתני: **מאי נישו**. פשיטא לי דלרוח אחת קאמר וא"כ תרתי למה לי היינו קמיימא: **אי אהה מודה**. ציוס אחד דמערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר: **אבנ**. אמת כמו אבן שרה ומתרגם קושטא (בראשית פ'): **שאם עירב ברגליו**. שלא היה לו פת לשגר ע"י שליח ולערב והלך הוא בעצמו וישב לסוף אלפים אמה עד שקדש עליו היום וקנה שביטה וחזרו וכן צביתו: **מערב ברגליו בשני**. צריך לערב ברגליו אף בשני ואינו יכול ללכת בשבת ונאכל לתחום ע"י קנייה הראשונה: או אם נאכל עירובין. המערב בשבת ונאכל עירובין ציוס ראשון לאחר שקנה העירובין אי אתם מודים לי שאינו יוצא עליו בשני ע"י אותה קנייה: **הא לאיי**. ר' אליעזר קמהדר לה וקאמר ודאי אף לדבריכם צ' קדושות הן. ולא גרסינן לאיי אפנויי מופני דאינו דורש לא פסוק ולא ג"ש דכחלי הש"ס הן תרגום של לאיי: **ורבנן מספקא להו**. בשבת ויו"ט אי קדושה אחת נינהו אי שתי קדושות: **ועבדי הכא לחומרא**. דאין יכול לערב לשני רוחות דלמא חדא קדושה היא: **והכא לחומרא**. דאי נאכל בראשון דאין עירוב לשני דלמא צ' קדושות הן: **אי אהה מודה שאין מערבין בשהילא מיו"ט לשבת**. אם לא עירב צין השמשות של ערב יו"ט והוצרך ללכת בשבת אי אתה מודה שאינו יכול לערב מיו"ט לשבת אלמא קדושה אחת היא והרי הוא כיום אחד שאינו יכול לערב בחצי היום אם לא עירב צין השמשות: **משום הכנה**. שמכין מיו"ט לשבת ולא משום טעמא דחד יומא הוא: **אין וזא עליו בשני**. והרי הוא כבני עירי דודאי שתי קדושות הן ואין עליו חשש ספק: **הרי**

אי אתה מודה שמא יבקע הנוד. תימה להנהו דמפרשי טעמיהו משום דאין צריכה או משום ראשית כו' כיון דקתני סיפא אי אתה מודה שמא יבקע הנוד מנא להו דלא הוה טעמא מש"ה וי"ל **דידע** הש"ס שאין זה עיקר טעם ואע"פ שהן עצמן לא היו חוששים זה הטעם עיקר מ"מ היו שואלין אותו לדעת מה

ישיר וכענין זה יש צובחים (דף עו:): **גבי איברים תמימים שנתערבו** באיברים צעלי מומין דרבי אליעזר אומר יקרב ורוזה אי את צטר של צעל מוס כאליו הן עלים ואין זה עיקר טעמו דצנרע ורובע מודה רבי אליעזר וטעם צעל מוס משום דכתיב מוס צס לא ירלו הא על ידי מערובות ירלו ור' אליעזר דקאמר רוזה אי כאליו הן עלים היה שאל לחכמים למה לא יכשירו מאותו טעם אע"פ שהוא צעמנו לא היה חושש וזאתו טעם וכהנה רבות בש"ס (ה): **אמרין דו אבא**. לא לגמרי מודו לו לר' אליעזר דלר' אליעזר הוה כבני עירי ולרבנן כיון דמספקא להו הוה כחמר גמל:

ורבי אליעזר התם משום הכנה. וא"ת ולמה לי טעמא משום הכנה תיפוק לי דאסור למיקני שביטה בשבת פי' ציו"ט כיון דציו"ט אסור ללכת חוץ לתחום כדאמר פרק צ' דביצה (דף ק"ז). דאין מניחין עירובין תחומין מיו"ט לחצירו ואע"ג דהתם לא שייך ציה הכנה דהא נולדה ציה מותרת צזה ואורי' דאסור לטעמא דהכנה משום דמאן דשרי התם למיקני שביטה בשבת א"כ משום דרבנן הקשו לר' אליעזר גס מעירובין חצירות ולכן צריך לתרץ משום הכנה דתע דהכנה נמי שייך בעירובין חצירות דהא רב פוסק בשמעתין כו' אליעזר דשתי קדושות הן ורב גופיה פסק צריש פרק צ' דביצה (דף טו:): **דהלכה כת"ק דאמר יו"ט שחל להיות צע"ש אין מערבין לא עירובין תחומין ולא עירובין חצירות וכיון דשתי קדושות הן אמאי אין מערבין ע"כ משום הכנה ומיהו התם דקאמר רבי מערבין עירובין חצירות אכל לא עירובין תחומין מ"ט דמדשרי עירובין חצירות**

משמע דלית ליה הכנה וא"כ למה אין מערבין עירובין תחומין ולמאן דאסור למיקני שביטה בשבתא ניחא אכל למאן דשרי קשה ושמא י"ל דצהכי פליגי רבי ורבנן דרבי סבר לא שייך אסור הכנה בעירובין חצירות כיון דציוס טוב שרי להוציא מחצר לחצר: **משום הכנה**. אסור הכנה דאורייתא היא כדילפינן לקמן בשמעתין ומה שאופין מיו"ט לשבת משום עירובין תצטלין מפרש רבה דפרק אלו עוברין (פסחים דף מו:): **משום הואיל ומקלעי ליה אורחין וא"ת** והיכי צעי צאלו עוברין (סס) למימר דר' אליעזר לית ליה הואיל א"כ לדידיה איך אופין מיו"ט לשבת הא אית ליה אסור הכנה הכא בשמעתין וי"ל דההיא דאלו עוברין סבר דאסור למיקני שביטה בשבתא וזא לא צריכין לטעמא דהכנה כדפי' ועירובין חצירות נמי סבר ההיא דאלו עוברין דמערבין לר' אליעזר מיו"ט לשבת כיון דלית ליה הכנה וא"ת הא אכתי מוכח צפ"ק דביצה (דף ד'). דאית ליה לר' אליעזר הכנה גבי ציהה שנוולדה בשבת דקאמר רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת צ"ש אומרים תיאלל ציו"ט וצ"ה אומרים לא תיאלל וי"ל דרבי אליעזר סבר כצ"ש (ה) דשמותי הוא ועוד דתניא צפ"ק דביצה (סס) דר' אליעזר אומר תיאלל היא ואמה וריצ"א אומר דלא שייך הכנה באפיה וצישול דאין זה אלא תיקון בעלמא שמתקן המאכל ולא שייך הכנה אלא לענין ציהה ועירובין שהא דבר חדש: **אמר**

והרי הוא כבני עירי דודאי שתי קדושות הן ואין עליו חשש ספק: **הרי**

(א) גיר' ירושלמי ור"ף בה' הראשון והשני וכן כלס, (ב) לעיל ג': (ג) וע"ש לקמן לע. ע"ש, (ד) ו"ל להס, (ה) [מוספתא רפ"ד] (ה) ויום ר"ש, (ו) וע"י מירוש' ד"ה ובשני, (ז) [ולאית רש"ש], (ח) [וע"י מוס' סוכה דר. ד"ה רבי יהודה], (ט) [פי' מתלמודי צ"ש ע"י מוס' שבת קל: ד"ה דר"א שמותי הוא],

מוסף רש"י

מוליכו בראשון. ערב יו"ט לסוף אלפים, ועל ידי שלוחו קאמר, דאי איהו גופיה צאל פת נמי קני ליה שביטה, כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא (לע"ד גכ). בשני מחשיך עליו ואוכלו. חזר ומוליכו בשני שהא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אס ירצה להביאו אי אפשר לשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כחו ייטנו שם ע"ש ולמחר יך וירצה אס ירצה ישנו שם וישקן עליו והא לו עירוב לשני ואם אבד ישב צביתו (סס). אבל. באמת (בבבבב כו').